Dosarul nr.2a-118/23 (2-21091780-03-2a-26012023)
Judecător Gh. Mîţu, judecătoria Soroca, sediul central,

CURTEA DE APEL BĂLŢI
DECIZIE
În numele Legii

23 aprilie 2024 municipiul Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi
în componenţă:
preşedintele şedinţei, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Natalia Chircu şi Dumitru Corolevschi,
grefier Cristina Svaracevschi,
examinând în şedinţă publică cererea de apel declarată de reprezentantul apelantului Mihail Slutu, avocatul Igor Craveţ împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul central din 11 noiembrie 2022 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Inna Cebanu către Primăria com. Vădeni, r-l Soroca, intervenienţi accesorii Mihail Slutu, IP „Cadastrul bunurilor imobile", OCT Soroca privind anularea Titlului de autentificare a dreptului deţinătorului de teren,

a constatat:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 18 iunie 2021 reclamanta Cebanu Inna s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Primăria com.Vădeni, r-ul Soroca, intervenienţi accesorii Slutu Mihail, Agenţia Servicii Publice Departamentul „Cadastru" prin care a solicitat:

✓ anularea Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat pe numele lui Slutu Vera *****, cu nr. cadastral ***** cu S=0, 2732 ha, situate în *****.

2. În motivarea acţiunii s-a invocat că, la 02 iulie 1987 Chistol Tatiana ***** îi lasă ca moştenire toată gospodăria nepotului Slutu Simion ***** care a acceptat moştenirea şi a rămas să locuiască în gospodăria dată pe tot parcursul vieţii împreună cu mama Slutu Vera decedată la data de ***** şi tatăl Slutu Ion decedat la *****. Reţine reclamanta că, în perioada înregistrărilor masive a dreptului asupra pământului aferent caselor de locuit, Primăria comunei Vădeni pe atunci judeţul Soroca, a omis faptul că Chistol Tatiana este proprietara întregii gospodării respectiv fiica Slutu Vera împreună cu soţul Slutu Ion şi doi copii locuiau în gospodăria ei. În perioada dată era o practică de a înscrie gospodăria pe numele soţului, iar aici s-a făcut greşeală de către Primăria Vădeni unde Slutu Ion *****(ginerele lui Chistol Tatiana), care locuia în gospodăria soacrei apare ca proprietar al gospodăriei date. Dat fiind faptul că în mod eronat Slutu Ion ***** devine proprietarul gospodăriei soacrei, acesta la 06 octombrie 1999 îi lasă ca

moştenire prin testament casa de locuit cu teren agricol la fel feciorului Slutu Simion. După decesul lui Slutu Ion, Primăria Vădeni la 28 august 2002 în mod eronat eliberează Titlu de autentificare a dreptului asupra pământului lui Slutu Vera 1/2 proprietate comună cu feciorul Slutu Simion. Aici în mod evident angajaţii pe atunci ai Primăriei Vădeni, care probabil se conduceau numai după Registrul Gospodăriilor sau din spusele vecinilor, omit in mod repetat faptul că la bază este testamentul lui Chistol Tatiana pe numele nepotului Slutu Simion. Respectiv Titlu de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat lui Slutu Vera cu nr. Cadastral *****, teren cu suptafaţa de 0,2732, este unul ilegal. După decesul lui Slutu Vera, la ***** feciorul Slutu Mihail acceptă succesiunea a ½ din averea succesorală rămasă după decesul mamei sale conform Titlului menţionat mai sus. La data de *****Slutu Simion decedează şi îi lasă ca moştenire prin testament toată averea sa nepoatei de la frate, Cebanu Inna.

3. Din aceste considerente reţine că, reclamanta Cebanu Inna îşi rezervează dreptul potrivit certificatului de moştenitor în soluţionarea chestiunii date prin instanţa de judecată, anexând toate înscrisurile, care demonstrează că toată averea lui Chistol Tatiana a fost testată nepotului Slutu Simion.

Poziţia instanţei de fond:

4. Prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul central din 11 noiembrie 2022 s-a admis integral acţiunea formulată de Cebanu Inna către Primăria com. Vădeni, mun. Soroca, intervenienţi accesorii Slutu Mihail, Agenţia Servicii Publice Departamentul „Cadastru”, fiind anulat Titlul de autentificare a dreptului deţinătorului de teren, eliberat pe numele lui Slutu Vera *****, cu nr. cadastral *****, cu suprafaţa totală de 0,2732 ha, situat în *****.

Solicitarea apelantului:

5. La 11 noiembrie 2022, cu respectarea termenului de atac prevăzut de art.362 Cod de procedură civilă, intervenientul accesoriu Slutu Mihail, prin intermediul avocatului Craveţ Igor, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii judecătoriei Soroca, sediul central din 11.11.2022, solicitând casarea acesteia cu pronunţarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată.
6. La data de 28 ianuarie 2023, Slutu Mihail şi reprezentantul acestuia avocatul Craveţ Igor a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acţiunii, cu încasarea cheltuielilor de judecată.

Argumentele părţilor:

7. În motivarea apelului s-a invocat că, la pct. 14 din hotărâre instanţa de fond a constatat că din materialele dosarului rezultă că gospodăria care reprezintă obiectul litigiului i-a aparţinut Chistol Tatianei, bazându-se pe extrasele din registrul de evidenţă al gospodăriilor populaţiei (aceste extrase eliberate de Consiliul comunal Vădeni nu este indicat localitatea unde se află gospodăria indicată în ele doar comuna este o unitate administrativ-teritorială compusă din două şi mai multe sate).

8. Reţine apelantul că, urmează a se atrage atenţie la extrasul sub nr. 680 din 01.07.2022 Chistol Tatiana este născută în anul***** în extrasul cu nr. 681 din 01 iulie 2022 Chistol Tatiana este născută în anul *****, în extrasul cu nr. 682 din 01.07.2022 Chistol Tatiana este născută în anul *****, în extrasul cu nr. 683 din 01.07.2022 Chistol Tatiana este născută în anul ***** şi în extrasul nr. 684 din 01.07.2022 Chistol Tatiana este născută în anul *****, deci în aceste 5 extrase Chistol Tatiana sunt trei persoane diferite, iar aceste ''probe" au stat la baza emiterii hotărârii. Astfel doar prin aceste probe instanţa de fond a relatat la p. 14 din hotărâre că s-a convins că gospodăria cu nr. cadastral nr. ***** aparţine lui Chistol Tatiana, respective aici apare întrebarea cum s-a convins instanţa de fond că anumit aceasta este gospodăria care face obiectul litigiului doar extrasele pe care sa bazat instanţa de fond nu fac în nici un fel referinţă la gospodăria cu nr. cadastral nr. *****.
9. Adiţional susbliniază că, din extrasele din registrul de evidenţă al gospodăriilor al com. Vădeni nu rezultă că măcar una dintre cele trei cet. Chistol Tatiana ar fi avut careva bunuri imobile în proprietate, însă instanţa de fond nu a dat curs extrasului nr. 301 din 27.02.2020 eliberat tot de Consiliul comunal Vădeni, unde este indicat nr. cadastral suprafaţa şi proprietarul care este Slutu Vera fiind indicat şi anul construcţiei imobilelor. Tot aici la pct.14 din hotărâre se regăsesc afirmaţiile instanţei de fond precum că instanţa s-a convins despre faptul că această gospodărie iar aparţine lui Chistol Tatiana din declaraţiile martorului *****, iar acesta este un nonsens total deoarece martorul ***** a declarat că pe Chistol Tatiana nu o cunoaşte, ci doar din pretinsele povestiri ale lui Slutu Vera, aceasta din urmă i se plângea vecinei ***** că fiul său Slutu Simion era bolnăvicios şi mai şi suferea de alcoolism, iar periodic o alunga de acasă şi spunea că toată gospodăria este a sa adică a lui Slutu Simeon.
10. Enunţă în continuare că, la pct. 15 a hotărârii instanţa de fond convinsă deja din extrasele cu nr. 680,681,682,683 şi 684 emise de Consiliul comunal Vădeni că gospodăria lui Slutu Vera este de fapt a lui Chistol Tatiana, invocă un testament cu nr. 30 prin care Chistol Tatiana îi lasă ca moştenire toată averea sa nepotului Slutu Simeon, astfel referitor la testamentul lăsat de Chistol Tatiana şi despre dreptul la moştenire, instanţa de fond nu a dat un răspuns la întrebările sale.
11. Adaugă, că ca urmare a celor reţinute de către instanţa de fond în pct.17 al hotărârii, urmează a fi luat în consideraţie că terenul din titlul provizoriu are destinaţie agricolă şi nu are legătură cu terenul pentru construcţii cu nr. cadastral nr. *****. Referitor la cele invocate de către instanţa de fond în pct. 23 precum că, materialele cauzei nu conţin probe pertinente întru confirmarea apartenenţei averii pe numele lui Slutu Ion, însă la p.26 instanţa se contrazice şi declară că Slutu Ion a intrat în posesia averii sale conform deciziei Primăriei Vădeni.
12. La fel instanţa de fond reţine că, Slutu Vera este fiica lui Chistol Tatiana însă cum s-a convins instanţa de acest fapt dacă în cadrul examinării cauzei gradul de

rudenie dintre Chistol Tatiana şi Slutu Vera nu este posibil de apreciat doar din extrasul eliberat de Primăria Vădeni şi prezentat de către partea intimată, extrasul cu nr. 680,681,682,683,684 din 01.07.2022 cet. Chistol Tatiana este născută în ani diferiţi, la fel nr. contului personal din aceste extrase tot sunt diferite iar aceasta confirmă faptul că numele Chistol Tatiana a.n. ***** Chistol Tatiana a.n. *****, Chistol Tatiana a.n. *****, Chistol Vera, şi Slutu Vera în cazul de faţă până la proba contrară sunt persoane diferite. Iar în testamentul cu nr. 30 prin care Chistol Tatiana îi lasă moştenire nepotului său nu sunt indicate date cu caracter personal şi nici măcar anul naşterii testatorului.

13. Adaugă apelantul că, instanţa a interpretat eronat prevederile legale stipulate la art. 20 din Cod Funciar deoarece în extrasele din registrul bunurilor imobile Slutu Vera a fost proprietară iar temei de înregistrare a constituit decizia primăriei Vădeni cu nr. 6 din 08.06.1993, astfel prevederile art. 20 urmau a fi interpretate în folosul lui Slutu Vera deoarece toate actele aferente mai sus descrise sunt pe numele ei adică a lui Slutu Vera iar numele Chistol Tatiana nu figurează nicăieri, iar actul prin care s-ar confirma drepturile deţinătorilor de teren nu se regăseşte, mai mult titlul provizoriu la care instanţa face referire este cu destinaţie agricolă şi are o mărime de 0.30 ha nu este indicat număr cadastral iar terenul care face parte din obiectul litigiului adică conform titlului de autentificare a deţinătorului de teren cu nr. cadastral nr. ***** este destinat construcţiilor şi are mărimea de 0,2732 ha, deci rezultă că aceste terenuri sunt total diferite.
14. Pretinde că, nu se cunoaşte cu certitudine dacă testatorul Chistol Tatiana mai este în viaţă (şi care dintre cele trei Chistol Tatiana a lăsat testamentul), deoarece dacă Chistol Tatiana ar fi în viaţă nici nu poate fi vorba de deschiderea moştenirii, la materialele cauze lipseşte un careva document care ar demonstra că Chistol Tatiana nu mai este în viată, doar aşa putea moştenitorul testamentar beneficia de masa succesorală descris în testament. La fel reclamanta în cererea de chemare în judecată mai indică faptul că Slutu Simeon a acceptat moştenirea testamentară prescrisă prin testamentul din 02.07.1987 de pe urmele lui Chistol Tatiana, declaraţii ce în cursul examinării cauzei nu au fost dovedite prin probe.
15. Adiţional invocând prevederile art. 1517 CC menţionează că, atât testamentul lăsat lui Slutu Simeon din numele lui Slutu Ion din data de 06.10.1999 cât şi testamentul lăsat lui Slutu Simeon din numele lui Chistol Tatiana (al cărei deces nu este confirmat în instanţă) din 02.07.1987 nu mai au putere juridică iar instanţa trebuie să le dea apreciere critică acestor înscrisuri. Reţinând prevederile art. 510 CC menţionează apelantul că, dat fiind faptul că conform extrasului din registrul bunurilor imobile Slutu Mihail devine proprietar la 1/2 din bunul imobil nr. cadastral nr. *****.***** conform certificatul de moştenitor legal, după deschiderea moştenirii succesorale de pe urmele mamei sale Slutu Vera, iar Slutu Vera tot conform extrasului din registrul bunurilor imobile, la timpul său a devenit proprietară a bunului imobil nr. cadastral nr. *****.***** în

baza extrasului nr. 1971 din 20.09.2020 acest act este un extras din registru de evidenţă al gospodăriilor emis de Primăria s. Vădeni r. Soroca, care conform ştampila de ieşire are indicat nr. 1971 din data de 20.09.2020 în tocmai precum este indicat temeiul înregistrării în registrul bunurilor imobile.

16. În consecinţă cumulativ extrasele din registrul de evidenţă al gospodăriilor şi extrasul din registrul bunurilor imobile dovedesc faptul că în această gospodărie nu a figurat niciodată numele Chistol Tatiana, cu atât mai mult conform extrasul din registrul de evidenţă al gospodăriilor cu nr. 301 din 20.02.2020 este indicat proprietarul construcţiilor şi anul când imobilele au fost construite. Mai atrage atenţia la faptul că imobilele indicate în extrasul din registrul de evidenţă al gospodăriilor al căror proprietar este indicat Slutu Vera, au fost construite cu mult înainte de data de 02.07.1987 data emiterii testamentului din numele lui Chistol Tatiana, este evident că acest testament se referă la o altă gospodărie dacă există, deoarece conform extraselor din registrul de evidenţă al gospodăriilor al Primăriei s. Vădeni, anexate la materialele cauzei este indicat faptul că Chistol Tatiana a fost cap de familie şi nu proprietară a cărorva bunuri imobile.
17. Mai adaugă că, în motivarea acţiunii reclamanta în cererea de chemare în judecată vorbeşte despre Slutu Ion care a lăsat moştenire testamentară fiilor Slutu Simeon şi Slutu Mihail, a chiar şi prezentat copia testamentului cu nr 1859 din 06.10.1999 a prezentat copia certificatului de deces pe numele lui Slutu Ion fapt ce nu este adevărat; certificatul de deces prezentat de reclamantă este pe o altă persoană decât pe numele lui Slutu Ion, certificatul de deces este prezentat pe numele lui Slutu Ivan care este privat de cod IDNP şi nu este posibil de identificat cine de fapt este Slutu Ivan şi dacă are vre-o legătură cu această cauză iar toate probele prezentate de către reclamantă la materialele cauzei sunt pe numele lui Slutu Ion în afară de certificatul de deces, respective Slutu Ion si Slutu Ivan sunt persoane diferite.
18. La 15 martie 2023 intervenientul accesoriu IP „Cadastrul bunurilor imobile" a depus referinţă în care a invocat prevederile art. 496 alin.1),3) (redacţia 2003), art. 315 alin.2) CC, art. 316 alin.1), 2) CC, art. 55 din Legea cadastrului bunurilor imobile, art. art. 22, 28 al legii nominalizate.
19. La 23 ianuarie 2024 IP „Cadastrul bunurilor imobile" a înaintat cerere prin care solicită înlocuirea intervenientului accesoriu Instituţia Publică „Agenţia Servicii Publice" cu succesorul ei în drepturi IP „"Cadastrul bunurilor imobile, serviciul cadastral teritorial Soroca.
20. Prin încheierea Colegiului civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi din 04 martie 2024 s-a înlocuit IP „Agenţia Servicii Publice" cu succesorul în drepturi şi obligaţii IP „Cadastrul bunurilor imobile", SCT Soroca.
21. În cadrul şedinţei instanţei de apel, apelantul Slutu Mihail a susţinut cererea de apel cu toate motivele invocate în ea.

22. Reprezentantul apelantului, avocatul Craveţ Igor a susţinut cererea de apel integral cu toate motivele invocate în ea.
23. Intimata Cebanu Inna a solicitat respingerea apelului cu menţinerea hotărârii instanţei de fond.
24. Reprezentantul intimatei Cebanu Inna, avocatul Vicol Felișcan Tatiana a solicitat respingerea apelului cu menţinerea hotărârii instanţei de fond fără modificări.
25. Intimatul Primăria com. Vădeni, r-l Soroca şi intervenientul accesoriu IP „Cadastrul bunurilor imobile", SCT Soroca nu s-au prezentat. Procedura de citare legală a fost respectată (f.d.214-215).
26. Totodată, prin cererea din 15 aprilie 2024 intimata Primăria com. Vădeni, r-l Soroca a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (f.d.217).
27. Conform art. 379 alin.1) CPC al RM neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces citaţi legal despre data, locul şi ora şedinţei nu împiedică judecarea apelului.
28. Prin urmare, Colegiul Civil reieşind din prevederile normei date art. 379 CPC, a dispus examinarea cauzei în lipsa celor neprezenţi care au solicitat examinarea cauzeio în lipsa sa şi care au fost înştiinţaţi în mod legal despre data şi ora examinării cauzei.

Aprecierea instanţei de apel:

29. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, temeiurile invocate în apel, examinând înscrisurile, audiind participanţii la proces Colegiul judiciar consideră necesar să admită din următoarele motive:
30. În conformitate cu art.362 alin.1 CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
31. Instanţa de apel constată că Judecătoria Soroca, sediul central a pronunţat dispozitivul hotărârii la 11 noiembrie 2022, iar cererea de apel a fost declarată în aceeaşi zi la 11 noiembrie 2022, prin urmare în termenul legal.
32. Conform art. 385 lit. „c" CPC al RM, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre.
33. Potrivit art.386 alin.1 Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

34. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.
35. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărârii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.
36. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
37. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
38. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.
39. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.
40. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
41. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
42. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligaţia de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanţei judecătoreşti un demers prin care solicită audierea părţii adverse în

privinţa acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanţele pe care instanţa le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

43. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.
44. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.
45. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părţi şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
46. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanţei de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
47. Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

48. În fapt s-a constatat că, Cebanu Inna a formulat prezenta acţiune în judecată către Primăria com. Vădeni, r-ul Soroca, intervenienţi accesorii Mihail Slutu, Agenţia Servicii Publice Departamentul „Cadastru” prin care a solicitat anularea Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat pe numele lui Slutu Vera *****, cu nr. cadastral ***** cu S=0, 2732 ha, situat în *****.
49. Fiind investită cu judecarea cauzei, instanţa de fond prin hotărârea din 11 noiembrie 2022 a admis acţiunea înaintată de Cebanu Inna, fiind anulat Titlul de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat pe numele lui Slutu Vera.
50. Exprimându-şi dezacordul cu hotărârea instanţei de fond, Slutu Mihail a contestat-o cu apel.
51. Lecturând hotărârea instanţei de fond, Colegiul civil o consideră pasibilă casării, ca urmare a aplicării eronate de către instanţă a normelor de drept şi aprecierea incorectă a circumstanţelor cauzei.
52. Potrivit art.91 Cod funciar, în vigoare la data înaintării acţiunii civile, litigiile în care părţile sau una din părţi sunt deţinători de terenuri cu titlu de proprietate se examinează de către instanţa judecătorească de drept comun sau economică competentă.
53. Conform art.92 Cod funciar, litigiile patrimoniale dintre întreprinderi, instituţii şi organizaţii privind raporturile funciare se soluţionează de către judecătoria economică. Litigiile patrimoniale privind raporturile funciare, în care părţile sau una din părţi sunt persoane fizice, se examinează de către judecătoria raională, municipală (de sector) dacă legislaţia nu prevede altfel.
54. Prin urmare, este de competenţa instanţei de drept comun soluţionarea litigiilor în care părţile sau una din părţi sunt deţinători de terenuri cu titlu de proprietate, inclusiv pretenţia privind anularea titlului de autentificare a dreptului deţinătorului de teren se examinează de către instanţa de drept comun.
55. Conform prevederilor art. 59 alin.1) CPC, parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.
56. În sensul normei enunţate Colegiul Civil reţine că, reclamantul este persoana (fizică sau juridică) care înaintează în instanţa de judecată anumite pretenţii faţă de pârât pentru a-şi revendica un drept al său încălcat, iar pârâtul este persoana (fizică sau juridică) împotriva căreia a fost introdusă acţiunea, despre care reclamantul, pretinde că l-a împiedicat în exerciţiul normal al dreptului său.
57. Pornind de la pretenţia nominalizată formulată de către reclamanta Cebanu Inna către pârâtul Primăria com. Vădeni, r-l Soroca privind anularea Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat pe numele lui Slutu Vera *****, cu nr. cadastral ***** cu S=0, 2732 ha, situat în c*****, Colegiul Civil reţine că în cazul dat, Primăria com. Vădeni, r-l Soroca nu poate avea calitatea procesuală de pârât.

58. La caz, instanţa de apel consideră că sunt aplicabile litigiului dat prevederile Codului Funciar al RM şi Codul civil în redacţia Legii din 1964,
59. Instanţa de apel relevă că potrivit art.10 Cod funciar de competenţa consiliilor săteşti (comunale) şi orăşeneşti ţine atribuirea terenurilor şi înstrăinarea lor fără schimbarea destinaţiei acestora, în modul stabilit de lege; autentificarea drepturilor deţinătorilor de terenuri, în modul stabilit de lege.
60. Conform art.12, 20 Cod funciar, autentificarea dreptului de proprietate asupra cotei de teren echivalent se face în baza hotărârii autorităţilor administraţiei publice locale prin eliberarea unui titlu ce confirmă acest drept. La atribuirea de către stat a terenurilor, deţinătorilor li se eliberează de către autorităţile administraţiei publice locale titlul de proprietate, de posesiune şi de beneficiere funciară.
61. Articolul 13 din Legea privind reglementarea de stat a regimului proprietăţii funciare, cadastrul funciar de stat şi monitoringul funciar nr.1247 din 22.12.1992 prevede că, documentaţia juridică cadastrală care confirmă dreptul de proprietate, posesiune şi beneficiere a terenurilor cuprinde: 1) titlul de stat de proprietate (posesiune); 2) adeverinţa de folosinţă provizorie a pământului.
62. În virtutea art. 1 din Primul Protocolul adiţional la Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică şi în condiţiile prevăzute de lege şi de principiile generale ale dreptului internaţional.
63. Potrivit art. 46 alin. (1) şi alin. (2) din Constituţia RM, statul ocroteşte proprietatea şi aceasta nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăţilor şi demnităţii omului. Dreptul la proprietate privată este garantat şi nimeni nu poate pune careva obstacole proprietarului pentru folosirea proprietăţii sale.
64. Potrivit art.89 Cod civil, în redacţia anului 1964, proprietarul se bucură de dreptul de posesiune, de folosinţă şi de dispoziţie asupra bunurilor, în limitele determinate de lege. Potrivit art.40 Cod civil, în redacţia anului 1964, se consideră convenţii actele săvârşite de cetăţeni sau organizaţii în scopul de a naşte, modifica sau stinge drepturi sau obligaţii civile.
65. Articolul 50 Cod civil, în redacţia anului 1964, stipulează că, este nulă convenţia care nu corespunde prevederilor legii, inclusiv convenţia care lezează drepturile personale sau patrimoniale ale minorilor. În cazul unei convenţii nule fiecare parte este obligată să restituie celeilalte părţi tot ce a primit în baza convenţiei, iar când nu este posibil de a restitui în natură cele primite, urmează să plătească valoarea lor în bani, dacă legea nu prevede alte efecte ale nulităţii convenţiei.
66. Conform art.61 Cod civil, în redacţia anului 1964, convenţia declarată nulă se consideră nulă din momentul încheierii ei.
67. Potrivit Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului nr.cadastral ***** eliberat la 28 august 2002, în baza deciziei Primăriei com. Vădeni nr. 6 din 08 iunie 1993, pe numele Verei Slutu *****, potrivit căreia Verei Slutu i s-a

transmis în proprietate comună ½ cotă-parte din pământul cu suprafaţa totală de 0,2732 ha în hotarele indicate în plan, cu destinaţia construcţie locativă, care a fost trecut în Registrul cadastral al deţinătorilor de terenuri la nr. 54 din 08 iunie 1193 (f.d. 8).

68. Potrivit certificatului de deces anexat la materialele cauzei (f.d.10) la ***** Slutu Vera a decedat.
69. Astfel, după decesului Verei Slutu (*****) coproprietari a câte ½ cotă parte din patrimoniul succesoral al acesteia au devenit Slutu Mihail şi Slutu Simion (decedat la *****).
70. Potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile Slutu Mihail şi Slutu Simion (decedat la ***** şi-au înregistrat dreptul de proprietate asupra terenului nr. cadastral ***** cu S=0,2732 ha, situate în c***** la 28.09.2020 (vezi f.d.12).
71. În circumstanţele date Colegiul judiciar reţine că, reclamanta/intimată urma să înainteze cerinţa de anulare a Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului faţă de deţinătorii/titularii de drept a acestui bun la caz faţă de Mihail Slutu, în privinţa căruia se pretinde că împiedică în exerciţiul normal al dreptului la succesiunea rămasă de la Simion Slutu.
72. Prin urmare, instanţa de fond la emiterea soluţiei pe cauza dată nu a determinat corect calitatea procesuală a părţilor, ţinând cont de esenţa litigiului, fapt ce a dus la emiterea unei soluţii eronate pe marginea cauzei date, în condiţiile în care pârâtul este necorespunzător.
73. Dealtfel, prezintă importanţă şi faptul că, reclamanta/intimată Cebanu Inna nu a contestat decizia Primăriei com. Vădeni nr. 6 din 08 iunie 1993, act administrativ care a şi constituit temeiul eliberării Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului pe numele lui Slutu Vera, ultima solicitând anularea titlului de autentificare a dreptului asupra pământului în special fără a invoca temeiuri legale de anulare a acestuia.
74. Prin urmare, în cazul în care decizia Primăriei com. Vădeni nr. 6 din 08 iunie 1993 nu a fost contestată, aceasta produce în continuare efecte juridice depline.
75. Colegiul civil reţine şi faptul că, în conformitate cu prevederile art. 14 Cod funciar terenurile dobândite în proprietate privată se transmit prin moştenire în modul stabilit de legislaţia în vigoare.
76. Intimata-reclamantă Inna Cebanu susţine că dânsa fiind moştenitor al lui Semion Slutu, care la rândul său este moştenitor al lui Ion Slutu, care este moştenitor testamentar al Tatianei Chistol, este în drept să pretindă că după decesul tatălui dreptul de proprietate asupra terenului litigios înregistrat după Mahail Slutu să-i aparţină ei.
77. La acest capitol Colegiul civil reţine că, de facto şi de jure la momentul decesului – 15.05.2021, Semion Slutu avea în proprietatea sa bunul imobil cu nr.cadastral ***** – ½ cotă-parte în baza Titlului de autentificare a deţinătorului de teren din 28.08.2002 şi ½ cotă-parte coproprietar cu Slutu Mihail în baza certificatelor de moştenitori legali nr. 1-57; 1-58 din 26.08.2020. Astfel, defunctul Semion Slutu

şi-a realizat dreptul la moştenire rămasă după defuncta Vera Slutu şi nu a invocat existenţa cărorva ilegalităţi la momentul înregistrării dreptului de proprietate în anul 2002 de către Vera Slutu asupra la ½ cotă parte din terenul nr.cadastral *****. Mai mult ca atât existenta testamentelor din numele Tatianei Chistol şi Ion Slutu nu acordă Innei Cebanu dreptul de a pretinde la bunul care nu a fost acceptat de Semion Slutu în calitate de moştenitor testamentar.

78. E de menţionat şi faptul că Slutu Ivan şi Slutu Vera deţineau dreptul de proprietate comună în devălmăşie a soţilor asupra bunului imobil cu nr. cadastral *****, dar reieşind din faptul că Slutu Ivan a decedat la ***** înregistrarea primară a dreptului de proprietate asupra bunului dat s-a efectuat la 26.09.2002 în baza extrasului nr.1054 din 10.06.2002 şi Titlurilor de autentificare a dreptului deţinătorului de teren din 28 august 2002 - a câte ½ cotă-parte pe numele lui Semion Slutu(fiul, succesorul testamentar al lui Ivan Slutu) şi pe numele Verei Slutu(soţia defunctului Ivan Slutu).
79. Astfel, intimata-reclamantă Inna Cebanu este ţinută să aducă dovezi, de regulă acte care să ateste dreptul său pretins încălcat. Intimata n-a prezentat probe pertinente şi concludente, înscrisuri justificative or, conform prevederilor art. 118 alin.1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
80. În contextul pretenţiei nominalizate, Colegiul judiciar consideră oportun de a menţiona că, intimata nici nu are interes legitim în anularea Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului, atâta timp cât nu a demonstrat încălcarea dreptul său asupra bunul imobil care este obiectul Titlului.
81. Luând în consideraţie cele expuse, Colegiul civil ajunge la concluzia că prima instanţa a apreciat eronat circumstanţele pricinii, de aceea Colegiul Civil va casa integral hotărârea şi va emite o hotărâre nouă de respingere a acţiunii înaintate de Cebanu Inna.
82. Potrivit art.82 Cod procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.
83. Conform ordinului de încasare a numerarului nr. 9628824 din 14 februarie 2023 se confirmă faptul că la înaintarea cererii de apel, apelantul Slutu Mihail a achitat suma de 75 lei cu titlu de taxă de stat (f.d.162).
84. În conformitate cu prevederile art.94 alin.1) Cod procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.
85. Raportând normele vizate la caz, reieşind din soluţia adoptată asupra fondului cauzei, Colegiul civil ajunge la concluzia de a încasa de la Cebanu Inna în beneficiul lui Slutu Mihail cheltuielile de judecată în cuantum de 75 lei.

86. Reieşind din cele constatate mai sus, instanţa de apel admite apelul declarat de Slutu Mihail, casează integral hotărârea judecătoriei Soroca, sediul central din 11 noiembrie 2022 cu emiterea unei noi hotărâri prin care respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Cebanu Inna.
87. În temeiul art. 385 lit. „c" CPC al RM, Colegiul civil

decide:

Admite apelul declarat de Mihail Slutu;

Casează integral hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul central din 11 noiembrie 2022 cu emiterea unei noi hotărâri:

Respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Inna Cebanu către Primăria com. Vădeni, r-l Soroca, intervenienţi accesorii Mihail Slutu, IP „Cadastrul bunurilor imobile", OCT Soroca privind anularea Titlului de autentificare a dreptului deţinătorului de teren, ca fiind neîntemeiată.

Încasarea de la Inna Cebanu în beneficiul lui Mihail Slutu cheltuielile de judecată în cuantum de 75 (şaptezeci şi cinci) lei.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Elena Grumeza**

Judecătorii: **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**